

De nieuwe landen in het oosten

Sinds het einde van de Koude Oorlog is de kaart van Europa ingrijpend gewijzigd. Sommige staten zijn verdwenen om op te gaan in een groter geheel (denk aan de DDR), maar er zijn vooral veel nieuwe staten ontstaan doordat oude staatsverbanden uiteenvielen.

Tsjecho-Slowakije -dat sinds 1918 bestaan had -werd in 1993 vreedzaam gesplitst in twee gedeelten: Tsjechië en Slowakije.

Joegoslavië brokkelde af via een reeks van bloedige conflicten, waardoor Slovenië, Kroatië en Bosnië zelfstandigheid verkregen; het huidige Joegoslavië bestaat (voorlopig?) uit de deelrepublieken Servië, Montenegro en Kosovo.

De Sovjet-Unie, tot voor kort een van de supermachten, verloor naast zijn economische en militaire macht ook zijn politieke eenheid. De Baltische Landen (Estland, Letland en Litouwen) herkregen hun onafhankelijkheid. De andere voormalige Sovjet-republieken ook, al werken ze op velerlei gebied samen onder de paraplu van het GOS, het Gemeenebest van Onafhankelijke Staten. Daarnaast zijn er binnen die republieken nog enkele gebieden die een grote mate van autonomie hebben weten te verkrijgen.

Een land dat zelfstandigheid verkrijgt, zal over het algemeen proberen die nieuwe status uiterlijk vorm te geven door middel van een nieuwe vlag, een nieuw volkslied en een nieuwe munteenheid. En natuurlijk door het uitgeven van nieuwe postzegels, want daarmee kan men zijn cultuur, zijn geschiedenis en zijn aantrekkelijke natuur onder de aandacht van de buitenwereld brengen -en het levert nog een aardige cent op ook! Vandaar dat er het laatste decennium nogal wat nieuwe postadministraties verschenen zijn in het oosten.

Voor postzegelverzamelaars kunnen de postzegels van die nieuwe landen een uitdaging bieden: eindelijk eens een land dat je compleet kunt krijgen vanaf het begin, en waarvoor je geen kapitalen uit hoeft te geven.

Anderzijds is het ook de vraag of alle nieuwe uitgaven wel verzamelwaardig zijn. Veel mooie plaatjes wekken de indruk dat ze eerder uitgegeven zijn ten behoeve van de verzamelaar dan om een postale behoefte te dekken. Maar is dat in gevestigde postzegellanden zoals Nederland zoveel anders?

Om de verzamelbaarheid van dit soort materiaal te beoordelen, zou je moeten weten of de betreffende zegels in het land van herkomst ook werkelijk gebruikt worden. Maar daar kom je moeilijk achter. Waar je als verzamelaar in elk geval op moet letten, is de vraag of het bij allerlei 'postzegels' wel om officiële uitgaven gaat: is de betreffende postadministratie erkend door de UPU?

Hieronder volgt een overzicht van de nieuwe landen in het oosten, met van elk land de datum van de eerste emissie en een postzegel of postwaardestuk. Let u vooral ook op de wijze waarop de landsnamen in de eigen taal gespeld worden, want die wijkt vaak behoorlijk af van het Nederlands. Het cyrillische schrift maakt het er natuurlijk ook niet gemakkelijker op.

A. Voormalig Tsjecho-Slowakije

Ceska Republika - Tsjechië (20-01-93)

Republiek in Centraal-Europa.

Slovensko - Slowakije (01-01-93)

Republiek in Centraal-Europa. Slowakije is tijdens de Duitse bezetting van 1939 - 1945 ook een apart staatje geweest.

B. Voormalige Sovjetunie: de Baltische staten

Eesti - Estland (01-10-91)

Republiek in Noord-Europa aan de Baltische Zee. Tussen de beide wereldoorlogen was het Estland zelfstandig.

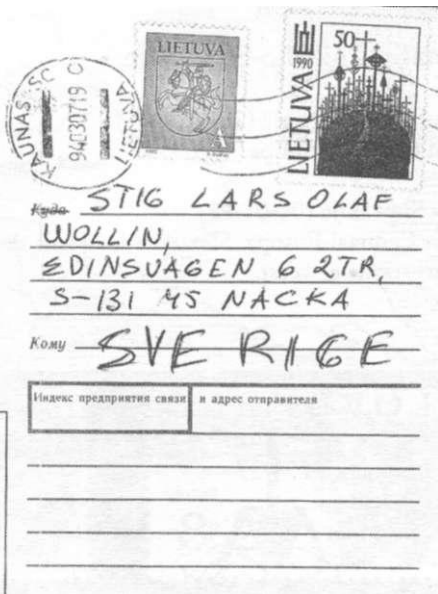
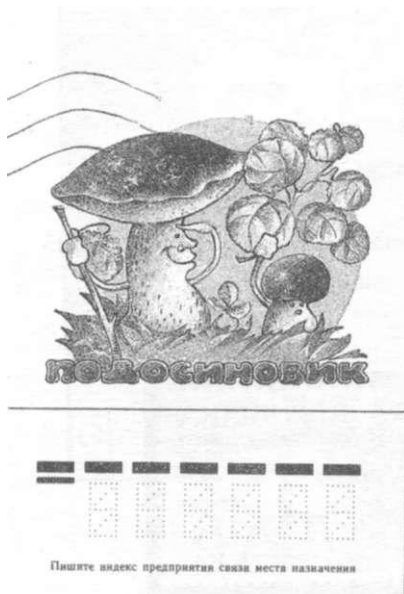

Latvija - Letland (19-10-91)

Republiek in Noord-Europa aan de Baltische Golf. In de loop van de geschiedenis meermalen door Rusland bezet.

Lietuva - Litouwen (07-10-90)

Republiek ten noordoosten van Polen. Een vergelijkbare geschiedenis als de beide andere Baltische staten.

Poststuk uit Litouwen naar Zweden

C. Voormalige Sovjetunie: de overige Europese staten

Россия - Rusland (Russische Federatie) (10-01-92)

In Rusland zijn ook twee officiële opdrukken bekend:

СПБ of Лен. Обл of Санкт Петербург

Sint Petersburg op postzegels van de Sovjet-Unie en

Алтайский край - Altaj op postzegels van de

Sovjet-Unie en op zegels van Rusland.

Беларусь - Wit-Rusland (20-03-92)

Republiek op de grens van Polen en Rusland.

Україна - Oekraïne (01-03-92)

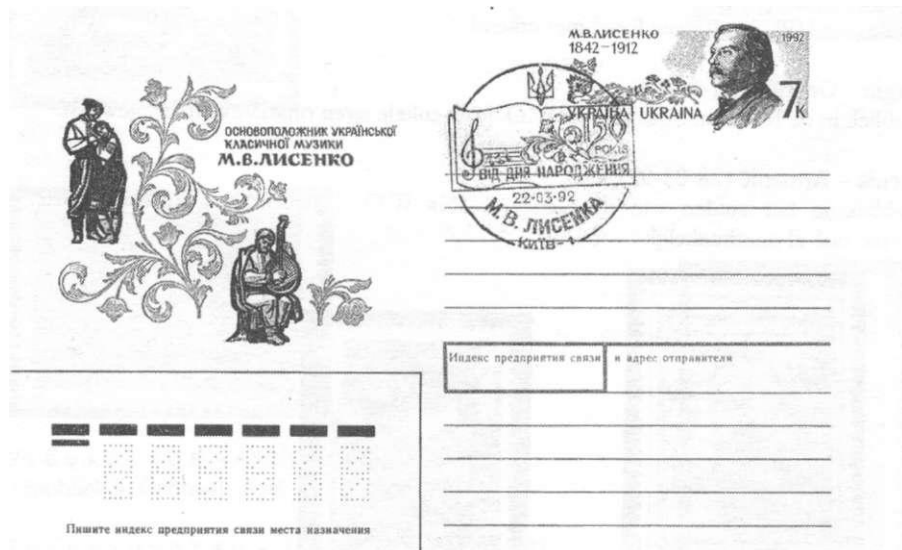
Republiek in Oost-Europa tussen Rusland en de Zwarte

Zee. Kort na de Eerste Wereldoorlog even zelfstandig.

In de Tweede Wereldoorlog zijn er Duitse postzegels met opdruk "Ukraine" gebruikt.

Er zijn in Oekraïne plaatselijke uitgiften bekend van de steden Kiev en Lvov

Daarnaast bestaan er enkele lokale opdrukken.

Postwaardestuk uit Oekraïne

Moldova - Moldavië (23-06-91)

De huidige republiek is historisch gezien het oostelijk gedeelte van het voormalige groot-hertogdom Moldavië, waarvan het overige gedeelte Roemeens is.

In een deel van Moldavië, Transnistrië, worden voor binnenlandse post eigen zegels gebruikt. De UPU heeft deze (nog) niet erkend.

Georgia - Georgië (31-06-93)

Republiek in de Kaukasus, die kort na W.O. look enkele jaren onafhankelijk is geweest.

Armenia - Armenië (28-03-92)

Republiek in het zuiden van de Kaukasus. Na W.O. I tweemaal gedurende korte periodes ook al onafhankelijk

Azarbaycan poçtu - Azerbeidzjan (26-03-92)

Republiek tussen Iran en Rusland.

D. Voormalige Sovjetunie: de Aziatische staten

Казахстан - Kazakstan (20-03-92)

Onafhankelijke republiek, het meest noordelijk gedeelte van Turkestan in Centraal-Azië.

Кыргызстан - Kirgizië (06-02-92)

Republiek in Centraal- Azië.

Тоҷикистон - Tadzjikistan (20-03-92)

Republiek in Centraal- Azië.

Ўзбекистон - Oezbekistan (07-03-92)

Republiek in Centraal- Azië.

Туркменистан - Turkmenistan (26-08-92)

Republiek in Centraal- Azië.

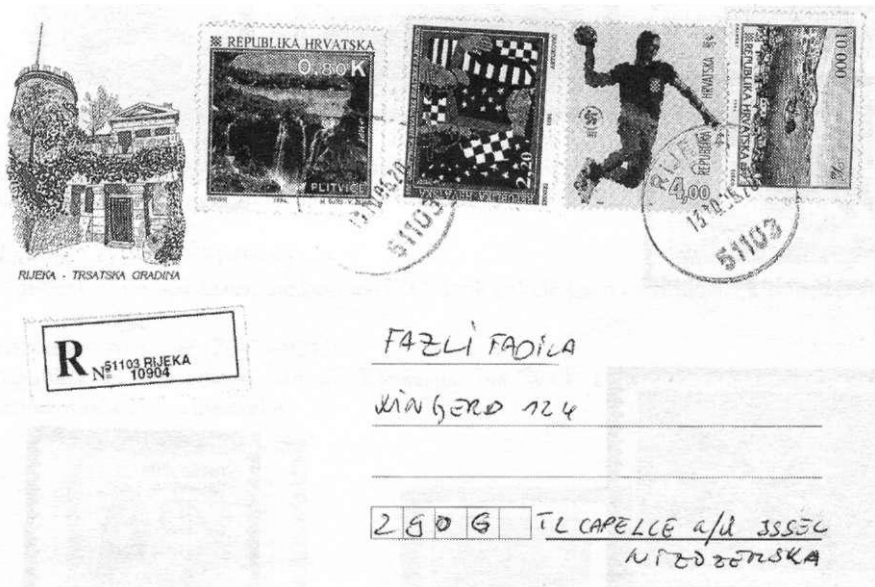

E. Voormalig Joegoslavië

Жу г о с п а в и ж а Joegoslavië (Servië en Montenegro)

Voor Kosovo zijn in 2000 postzegels uitgegeven door de Verenigde Naties (zie hiervoor nummer 70 (2000-4) van Noviposta).

De Serviërs hebben ook (niet-erkende) postzegels uitgegeven in het Servische deel van Kroatië Српска Крајина - Servisch Kraina en in het Servische deel van Bosnië-Herzegovina Република Српска - (Republika Serbska)

Post(waarde)stuk uit Kroatië

Republika Hrvatska - Kroatië (09-09-91)

Republiek in het noorden van het voormalige Joegoslavië.

Slovenija - Slovenië (26-06-91)

Republiek in Centraal-Europa.

Bosna i Hercegovina - Bosnië - Herzegovina (29-10-93)

Ook voor de Eerste Wereldoorlog werden hier postzegels uitgegeven.

Македонија of Makedonija of Macedonia - Macedonië (08-09-92)

Republiek in de Balkan.

Voor dit overzicht zijn wij dank verschuldigd aan de heer Jan Jansen van de Filatelistische Contactgroep Oost-Europa.

Degenen die belangstelling hebben voor de filatelie van Oost-Europa kunnen informatie over de Contactgroep krijgen bij de secretaris: A. Welvaart, Boomstede 424, 3608 BE Maarssen. E-mail: famwel@casema.net

J. Spijkerman

Literatuur:

Michel-catalogi "Europa West" en "Europa Ost"

Почтові е марки республік бівшого ССРСР катаног 1994
Drs. M. van der Velden: "Postzegels van Abchazië tot Zwitserland, postadministraties door de eeuwen heen", uitgegeven door de NBFV, augustus 2000.